

Sanna-Maria Uikkonen

KITKONPUISTON PÄIVÄKODIN
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Sosiaalialan koulutusohjelma
2014

KITKONPUISTON PÄIVÄKODIN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Uikkonen, Sanna-Maria
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Marraskuu 2014
Ohjaaja: Pamppunen, Seppo
Sivumäärä: 27
Liitteitä: 3

Asiasanat: varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, osallisuus, lapsilähtöisyys

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa varhaiskasvatussuunnitelma Kitkonpuiston päiväkodille. Kitkonpuiston päiväkotijoukko sijaitsee Loimaalla, ja näin ollen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman tulee mukautua kaupungin suunnitelmaa, mutta kertoa yksityiskohtaisemmin juuri kyseisen päiväkodin toiminnasta. Tavoitteena oli koota päiväkodin profiilia vastaava varhaiskasvatussuunnitelma. Opinnäytetyön teoriassa käsiteltiin varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä niitä ohjaavia asiakirjoja ja periaatteita.

Keräsin tarvittavat tiedot varhaiskasvatussuunnitelmaa varten suunnitteluiltoista, joihin osallistui koko päiväkodin henkilökunta. Suunnitteluiltoja oli yhteensä 8, ja niissä suunnittelimme toteutusta, keräsin tietoa ja muokkasimme jo kirjoittamaani tekstiä. Vanhempien haastattelun toteutin kyselyjulistien muodossa. Julisteet olivat päiväkodin seinällä viikon, ja vanhemmat saivat vastata niihin lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Vanhemmilta kysyttiin päiväkodin arvoista, kasvatuskumppanuudesta ja Kitkonpuiston päiväkodin vahvuuksista. Lapsilta kysyttiin, mitkä ovat kivoja ja tärkeitä asioita päiväkodissa, ja pyysin heitä myös piirtämään aiheesta. Varhaiskasvatussuunnitelman kuvituksessa käytin lasten tekemiä piirustuksia, sekä muutamaa päiväkodilla otettua valokuvaa.

Aloin tehdä opinnäytetyötä syksyllä 2013, joulukuussa haastattelin lapsia ja vanhempia. Päiväkodin työntekijöiden kanssa suunnitteluiltoja oli koko projektin ajan tietyin väliajoin. Keväällä 2014 kokosin tietoa ja kirjoitin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Varhaiskasvatussuunnitelma valmistui syyskuussa 2014. Valmiin varhaiskasvatussuunnitelman esittelin vanhempainillassa.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioitiin koko projektin ajan, ja sitä muokattiin jokaisessa suunnittelupalaverissa päiväkodin työntekijöiden toiveiden mukaan. Valmiista varhaiskasvatussuunnitelmasta sain pääasiassa positiivista palautetta sekä vanhemmilta että päiväkodin henkilökunnalta.

EARLY CHILDHOOD EDUCATION AND CARE PLAN FOR THE DAY CARE CENTER KITKONPUISTO

Uikkonen, Sanna-Maria

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

November 2014

Supervisor: Pamppunen, Seppo

Number of pages: 27

Appendices: 3

Keywords: early childhood education, early childhood education and care, ECEC, ECEC partnership, involvement, child-centered education

The purpose of this thesis was to create an early childhood education and care (ECEC) plan for the Kitkonpuisto day care centre. Kitkonpuisto day care centre is located in Loimaa and, therefore, the plan has to comply with the strategies and guidelines of Loimaa city. However, the plan is to be suited for the individual needs of the day care centre in question and display the activities of Kitkonpuisto. The aim was to compile an ECEC plan that matches the profile of the day care centre Kitkonpuisto. In the theoretical part of the thesis, early childhood education and ECEC plan in general were discussed and, in addition, the principles, guidelines and documents governing them were introduced.

The information needed for the plan was gathered in meetings with the personnel of the day care centre Kitkonpuisto. There were eight meetings in total and in those meetings the execution of the plan was discussed, data were collected and already gathered information was revised. The parents were surveyed with question posters. The posters were available to them while picking up or bringing their children to the day care centre for one week's time. The parents were asked about the values of the day care centre, ECEC partnership and the strengths of Kitkonpuisto day care centre. The children were asked about the nice and important things in the day care centre. In addition, they were asked to draw pictures. The pictures drawn by the children and some photos of Kitkonpuisto were used to illustrate the thesis.

The process of this thesis began in the autumn of 2013, in December the children and the parents were interviewed and the meetings with the personnel took place in regular intervals. In the spring 2014 information was gathered and the ECEC plan started to form. The ECEC plan was compiled in September 2014. The finished plan was presented in teacher-parent meeting.

The ECEC plan was evaluated throughout the process and it was revised according to the wishes of the day care centre's personnel. The feedback given by the personnel and parents on the finished plan was mainly positive.

.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VARHAISKASVATUS	6
3	VARHAISKASVATUSTA OHJAAVAT ASIAKIRJAT	8
3.1	Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	9
3.2	Kunnallinen ja yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.....	9
3.3	Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma	10
4	VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAADINTAA OHJAAVAT KESKEISET PERIAATTEET	11
4.1	Kasvatuskumppanuus	11
4.2	Perheiden osallisuus.....	13
4.3	Lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus	14
5	KITKONPUISTON VASU-PROJEKTIN PROSESSIKUVAUS	16
5.1	Projekti opinnäytetyömenetelmänä.....	16
5.2	Vasu-projektin tausta ja tavoitteet	17
5.3	Vasu-projektissa käytetyt tiedonhankintamenetelmät	17
5.4	Vasu-projektin eteneminen	18
5.5	Projektin tulosten yhteenveto ja arviointi	21
6	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET.....	25
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tein opinnäytetyönäni varhaiskasvatussuunnitelman Kitkonpuiston päiväkodille. Kitkonpuiston päiväkoti sijaitsee Loimaan Hirvikoskella, ja näin ollen päiväkodissa toteutetaan Loimaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa, mutta päiväkoti halusi tehdä myös oman suunnitelman, joka kertoo yksityiskohtaisemmin juuri heidän toiminnastaan.

Opinnäytetyöni on kehittämistehtävä Kitkonpuiston päiväkodille ja sen tarkoituksena ja tavoitteena on kehittää toimiva ja päiväkodin profiilia vastaava varhaiskasvatussuunnitelma. Olen kiinnostunut työskentelemään päiväkodissa sekä haluan lastentarhanopettajan pätevyyden, joten oli itsestään selvää että teen myös opinnäytetyön varhaiskasvatuksen parissa. Sain aiheen toisen päiväkodin johtajan kautta ja aihe vaikutti heti kiinnostavalta. Pidin tärkeänä myös sitä, että aihe vastasi työelämän tarpeita, ja että sain tehdä sen omassa kotikaupungissani.

Opinnäytetyölläni on iso merkitys päiväkodille, sillä se säästää päiväkodin omia resursseja. Opinnäytetyöllä on myös suuri merkitys oman ammatillisen kasvun kannalta, työtä tehdessä voin perehtyä vielä enemmän ja perusteellisemmin varhaiskasvatukseen, olla tekemisissä lasten, perheiden sekä useiden päivähoidossa työskentelevien ihmisten kanssa.

Tarkastelen aihetta monipuolisesta näkökulmasta, sillä varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä on mukana päiväkodin henkilökunta, lapset ja vanhemmat. Päiväkodin työntekijöille varhaiskasvatussuunnitelma toimii ikään kuin käsikirjana, vanhemmille ja lapsille se kertoo mitä arki päiväkodissa on, ja mitä asioita siellä pidetään tärkeänä kasvatuksessa.

Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatus, varhaiskasvatussuunnitelma, kasvatuskumppanuus, perheiden osallisuus ja lapsilähtöisyys.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on pienten lasten elinympäristöissä tapahtuvaa kasvatuksellista toimintaa ja vuorovaikutusta, jonka tehtävänä on edistää kasvua, oppimista ja kehitystä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11) Laadukas varhaiskasvatus tarjoaa kaikille lapsille samanlaiset mahdollisuudet kehittyä omien edellytystensä mukaisesti, omista elinolosuhteista riippumatta. (Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset 2002, 17) Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Varhaiskasvatuksella pyritään edistämään myös lapsen tasapainoista ja persoonallista kasvua, johon kuuluu myös älyllisen, uskonnollisen ja eettisen kasvatuksen tukeminen yhdessä vanhempien kanssa. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 89) Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea perhettä sen kasvatustehtävässä, sekä edistää lapsen tasapainoista kehitystä. Varhaiskasvatuksen ja erityisesti päivähoiton tulee taata lapselle lämpimät ja turvalliset ihmissuhteet, kehitystä tukevaa toimintaa ja hyvä kasvatusympäristö. (Järvinen ym. 2009, 89) Varhaiskasvatuksen tulee olla monipuolista, kaikki lapsen kehitysalueet huomioon ottavaa toimintaa. Päiväkodissa voidaan painottaa jotain tiettyä osa-aluetta, mutta sen ei pitäisi sulkea pois muita kehitykseen kuuluvia osa-alueita. Monipuolisen toiminnan lisäksi lapselle tulee jäädä aikaa myös vapaaseen leikkiin. (Kalliala 2012, 203-204)

Varhaiskasvatuksessa tärkeässä osassa on vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyö, kasvatuskumppanuus, jotta yhteisestä kasvatustehtävästä muodostuu hyvä kokonaisuus. Varhaiskasvatus, jota yhteiskunta valvoo, tukee ja järjestää, koostuu kasvatuksesta, hoidosta ja opetuksesta. Varhaiskasvatus on tavoitteellista vuorovaikutusta ja suunnitelmallista toimintaa, jossa lapsen leikillä on suuri merkitys. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkökulma lapsen oppimisesta, kasvusta ja kehityksestä. Asiantunteva henkilökunta on varhaiskasvatuksen oleellinen voimavara. Kasvatusyhteisön ammattitaito, jokaisen kasvattajan ammatillinen osaaminen ja tietotaito takaavat laadukkaan varhaiskasvatuksen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11)

Valtakunnallisten ohjeiden mukaan varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluissa, joista yleisempiä ovat päiväkodit, perhepäivähoito ja monimuotoinen avoin varhaiskasvatustoiminta. Näitä palveluja tuottavat kunnat, yksityiset yritykset, järjestöt, säätiöt ja seurakunnat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11)

Varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu lapsen oikeuksien sopimukseen, josta keskeisimpänä esiin nousee lapsen ihmisarvo. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 12) Tärkeässä osassa varhaiskasvatusta ovat kasvatuspäämäärät, jotka ohjaavat toimintaa ja ovat varhaiskasvatuksen sisältöalueiden ja kasvatustavoitteiden yläpuolelle sijoittuvia tavoitteita/yläkäsitteitä. Kasvattajien tehtävänä on toteuttaa näitä kasvatuspäämääriä, jotka ovat oleellisena osana koko lapsen elämää. Näitä päämääriä ovat henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, toisen huomioon ottaminen ja itsenäisyyden lisääminen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13)

Varhaiskasvatuksen tulee olla moniammatillista yhteistyötä (Järvinen ym. 2009, 93). Jo pelkästään päiväkodin sisällä tehtävä työ on moniammatillista, sillä lapsiryhmän kasvatuksessa on mukana eri alan ammattilaisia ja erilaisen työkokemuksen omaavia henkilöitä. (Virolainen 2014, 285) Moniammatillisessa työssä korostuu tiimityöskentely, jossa on mukana eri alojen ammattilaisia ja perhe, jonka parissa työskennellään. Ammatillaiset toimivat yhteisen päämäärän hyväksi ja sitoutuvat yhteiseen toimintamalliin. Moniammatillisessa työskentelyssä nousee esiin eri ammattiryhmien asiantuntijuus ja ydinosaaminen. Varhaiskasvatuksessa moniammatillisen tiimin yhteistyön tavoitteena on aina lapsen ja perheen tilanteen hahmottaminen monesta eri näkökulmasta. Perheen kannalta moniammatillisuus tarkoittaa sitä, että he tietävät ketkä työskentelevät heidän asioiden kanssa ja mitä tukea keneltäkin voi saada ja odottaa. Tiimityöskentelyllä pyritään työnjakoon, ja tätä kautta päällekkäisyyksien poistamiseen sekä selkeään vastuun jakamiseen tiimin jäsenten kesken. (Järvinen ym. 2009, 93-94)

Varhaiskasvatukseen liittyy monet lait ja asetukset, joista keskeisimpiä ovat laki lasten päivähoidosta 36/1973, jossa mainitaan mm. päivähoidon toimintamuodot ja kunnan velvollisuus päivähoidon järjestämisessä sekä määrittellään se, kenen on oikeus saada päivähoitoa. Päivähoitolaissa määrittellään myös varhaiskasvatuksen tavoitteet. Keskeisesti varhaiskasvatukseen vaikuttava on myös asetus lasten päivähoi-

dosta 239/1973, jossa määritellään mm. hoito- ja kasvatushenkilöstön ja lasten välinen suhdeluku, työntekijöiden kelpoisuusvaatimukset, sekä päivähoitohakemusten käsittely ja hakuajat. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2014)

3 VARHAISKASVATUSTA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

Valtio määrittelee ja ohjaa varhaiskasvatusta lakien ja asetusten avulla. Valtion antamat ohjeistukset otetaan kunnassa huomioon kun luodaan, järjestetään ja ohjataan varhaiskasvatuspalveluja. Päivähoitoyksiköissä on huomioitava sekä valtakunnalliset että kunnalliset periaatteet, linjaukset ja päätökset, jotka luovat raamit myös jokaisen tiimin ja työntekijän toiminnalle. (Mikkola & Nivalainen 2009, 12)

Varhaiskasvatuksen valtakunnallista ohjausta ovat lait ja asetukset jotka määrittelevät varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisen. Yhteiskunnan tehtäviin kuuluu varhaiskasvatuksen järjestäminen ja valvonta. Toiminnan periaatteet ja kehittämistoiminta on koottu varhaiskasvatuksen valtakunnallisiksi linjauksiksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat koko maan laajuisesti varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua sekä kuntien laatimaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaavat esiopetuksen sisältöä sekä laatua ja kunnallisten opetussuunnitelmien tekemistä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8-9)

Varhaiskasvatusta ohjataan myös kunnallisilla linjauksilla ja strategioilla. Jokainen kunta laatii omat linjaukset varhaiskasvatuksen järjestämiseksi. Kunnan omat strategiat on mainittuina lapsia ja perhettä koskevissa asiakirjoissa, joista ilmenevät varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet, painopisteet ja palvelujärjestelmä. Varhaiskasvatussuunnitelma voi olla kunnan oma tai useamman kunnan yhdessä laatima, ja se perustuu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Suunnitelmaa tehtäessä huomioidaan kunnan omat strategiat, linjaukset ja tavoitteet. Kunnan ja päivähoitoyksikön varhaiskasvatussuunnitelman sekä esiopetuksen opetussuunnitelman tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus. Yksikköön laadittava varhaiskasva-

tussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa perusteellisempi, ja siinä kerrotaan juuri kyseisen yksikön toiminnasta, erityispiirteistä ja painopisteistä. Lapsen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma laaditaan yhdessä työntekijöiden ja vanhempien kanssa. Suunnitelmat ohjaavat lapsikohtaisesti varhaiskasvatusta ja esiopetusta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 9)

3.1 Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen ohjauksellinen väline, jossa keskitytään erityisesti varhaiskasvatuksen sisältöön ja laatuun. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on julkaistu vuonna 2003, se on laadittu Stakesin, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, opetushallituksen, opetusministeriön ja Suomen kuntaliiton sekä alan asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. (Mikkola & Niivalainen 2009, 13) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pohjautuu valtioneuvoston vuonna 2002 julkaistuun periaatepäätökseen, joka sisältää kaikille yhdenmukaiset linjaukset yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen periaatteet ja painopisteet, sekä kehitystoiminnan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on laajentaa varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilökunnan ammatillista tietoa ja lisätä vanhempien osallisuutta sekä moniammatillista yhteistyötä lasta ja perhettä tukevien palveluiden kesken. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat yhdessä esi- ja perusopetuksen oppimissuunnitelman kanssa valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, oppimista ja kasvua edistävän kokonaisuuden. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla pyritään takaamaan yhdenvertaista varhaiskasvatusta koko maassa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7) YK:n lapsen oikeuksien sopimus toimii valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvopohjana (Kaskela & Kronqvist 2007, 10).

3.2 Kunnallinen ja yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Laki ja asetus lasten päivähoidosta määrittelee kunnan tehtävät, velvollisuudet ja vastualueet päivähoidon järjestämisestä. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön www-sivut 2013) Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma perustuu kunnan omiin suunnitelmiin ja

päätöksiin koskien lapsia ja perheitä sekä varhaiskasvatuksen linjauksiin ja esiopetussuunnitelmaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 43)

Varhaiskasvatussuunnitelman tehtävänä on kuvata päiväkodin periaatteita, arvoja, toimintatapoja ja menetelmiä, joilla varhaiskasvatusta suunnitellaan ja toteutetaan. Se on konkreettinen työväline varhaiskasvatuksen työntekijöille. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa näkyy kunnan arvot ja toiminnan toteuttamisen lähtökohdat. Yksikkökohtaisissa suunnitelmissa näkyy päivähoitoyksikön arki ja toiminnan painopisteet. Varhaiskasvatussuunnitelmassa mainittavien asioiden eteen ollaan valmiita tekemään töitä ja sitoudutaan toimimaan siihen kirjattujen arvojen mukaisesti. (Mikkola & Nivalainen 2009, 13-14)

Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma perustuu kunnan suunnitelmaan, mutta kertoo juuri sen tietyn yksikön toiminnasta, painotuksista, erityispiirteistä ja vahvuuksista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 43)

3.3 Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten mukaan jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle tulee tehdä lapsikohtainen hoito- ja kasvatussopimus, joka tukee lapsen yksilöllistä kehitystä, kasvua ja oppimista. Varhaiskasvatussuunnitelma on merkittävin työväline päivähoitossa, ja lapsen perustarpeet toimivat suunnitelman lähtökohdana. (Kanninen & Sigfrids 2012, 17-20) Varhaiskasvatussuunnitelman laativat yhdessä lapsen vanhemmat ja päivähoidon työntekijät, myös lapsi voi osallistua suunnitelman laadintaan. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32)

Lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, tarpeet ja kehitys, sekä miten toimitaan jotta lapsi kehittyy edelleen, oppii uusia taitoja ja saa päivähoitossa onnistumisen kokemuksia. Suunnitelmaan kirjataan myös tavoitteita lapsen kehitykselle ja se, miten toimitaan jotta nämä tavoitteet saavutetaan. (Vilen ym. 2007, 200-201) Jos lapsella on ilmennyt erityisen tuen tarvetta, on tärkeää sopia tavoitteet sekä kotiin että päivähoitoon, ja millä erilaisilla toimilla ja menetel-

millä tavoitteeseen päästään. (Kanninen & Sigfrids 2012, 199) Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman tulee kuitenkin kertoa enemmän lapsesta kuin hänen tavoitteistaan tai tuen tarpeista. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa ei tulisi verrata lasta johonkin tiettyyn normiin, jonka mukaan mitataan kehitystä, vaan sen tulisi olla ennemmin lasta ja lapsen kehitystä kuvaava asiakirja, joka täytetään yhdessä henkilökunnan ja vanhempien kanssa. (Kaskela & Kronqvist 2007, 13-14) Varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta koko henkilökunnan on helppo toimia tavoitteellisesti ja johdonmukaisesti lapsen yksilöllisyys huomioiden, (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32-33) sekä kehittää omaa ammatillisuutta ja pedagogista työtä. (Kaskela & Kronqvist 2007,14)

4 VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN LAADINTAA OHJAAVAT KESKEISET PERIAATTEET

4.1 Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa todetaan, että kasvatuskumppanuus on tasavertaista yhteistyötä ja vuorovaikutusta, jossa eri osapuolten tietämys ja asiantuntemus lapsesta yhdistyvät. (Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset 2002, 18) Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilökunnan tietoista yhteistyötä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Tärkeitä edellytyksiä kasvatuskumppanuudelle ovat kunnioitus, luottamus ja tasavertaisuus. Lapsen vanhemmilla on ensisijainen vastuu ja oikeus lapsen kasvatuksesta, ja he tuntevat omat lapsensa parhaiten. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31) Päivähoidossa puolestaan ollaan vastuussa siitä kasvatuksesta, jota lapsi saa ollessaan päiväkodissa (Koivunen 2009, 151). Vanhempien jaetut laajat tiedot ja näkemykset auttavat henkilökuntaa toimimaan päivähoidossa lasta kuullen ja ymmärtäen. (Kaskela & Välimäki 2006, 4) Henkilökunta on koulutukseltaan kasvatustieteen ammattilaisia ja heidän tulee edistää kasvatuskumppanuutta ja tasavertaisuutta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31) Parhaimmillaan kasvatuskumppanuus on sitä, että lapsi tuntee turvallista jatkumoa kodin ja päiväkodin välillä ja pahimmillaan se voi olla sitä että lapsi tuntee olonsa turvattomaksi ja hämmentyneeksi osapuolten vähä-

tellessä ja aliarvioidessa toisiaan. (Mikkola & Nivalainen 2009, 12) Kasvatuskumppanuuden kehittyminen vie aikaa ja vaatii useita keskusteluja ja yhteistyötä. Tiivis ja sensitiivinen työskentely varsinkin yhteistyön alkuvaiheessa luo vanhemmille kuulukuksi tulemisen ja kunnioituksen kokemuksia, jotka puolestaan edesauttavat luottamuksen syntymistä. (Karikoski & Tiilikka, 2011, 85)

Vanhempien kertoessa siitä, miten päivät menevät kotona, ja millä tuulella lapsi tulee päiväkotiin, sekä päiväkodin työntekijän kertomukset lapsen hoitopäivästä muodostavat yhdessä kasvatuskumppanuutta sekä laajaa tietoa lapsesta. Kasvatuskeskusteluissa ja varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa on vielä mahdollista syventää molempien osapuolien tietoja ja havaintoja. (Kaskela & Välimäki 2006, 4-5) Päivähoidon on tarkoitus tukea kotikasvatusta, mutta se ei tarkoita sitä, että kaikenlaisia kasvatuseriaatteita tarvitsee hyväksyä ja tukea, vaan parhaimmillaan kasvatuskumppanuus on kasvattajan ja vanhempien välistä avointa keskustelua kasvatuksesta, kasvatuseriaateista, arvoista ja kulttuurista lapsen edun mukaisesti. (Koivunen 2009, 151) Tiivis yhteistyö mahdollistaa keskustelut niin arkisista vastoinkäymisistä, kuin vakavammistakin ongelmista ja lapsen erityisen tuen tarpeista. Tavoitteena onkin luoda jo päivähoidon alussa riittävä luottamus vaikeidenkin asioiden puheeksi ottamiseen. Erityisen vaikeita saattavat olla tilanteet, joissa päiväkodin työntekijöiden havainnot ja vanhempien käsitys lapsesta eroaa toisistaan. Toimivassa kasvatuskumppanuudessa työntekijät ja koti pyrkivät turvaamaan lapset kasvun, kehityksen ja oppimisen perustan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21)

Kalliala pitää käsitteenä kasvatuskumppanuutta harhaanjohtavana. Kumppanuudella tarkoitetaan vapaaehtoisuuden pohjalta syntynyttä yhteistyötä, mutta päiväkodin henkilökunta ja perheet eivät valitse toisiaan. Kumppanuudella korostetaan myös tasavertaisuutta, mikä ei päiväkodin työntekijöiden viranomaisasemasta ja vanhempien asiakasasemasta ole mahdollista, eikä sen hänen mukaan tarvitsekaan olla tavoiteltava asia. Päiväkodin työntekijöillä on kasvatustilan ammattilaisina valta-asema vuorovaikutustilanteissa vanhempiin nähden, tärkeintä tässä valtasuhteessa on huomioida se, että valtaa käytetään hyväksi lasten asioiden ajamisessa eikä lapsia vastaan. Keskinäinen avunanto, kunnioitus ja luottamus ovat tasavertaisuutta tavoiteltavampia asioita. Kasvatuskumppanuuden tasavertaisuustavoitteen sijasta tärkeämpää olisi

tehdä vanhempien kanssa yhteistyötä, jolla on selkeät tavoitteet. (Kalliala 2012, 93-95)

4.2 Perheiden osallisuus

Osallistavassa yhteistyössä päivähoidon työntekijät kannustavat vanhempia yhteistyöhön luomalla sen edellytykset. Vastuu yhteistyöstä on päiväkodilla (Koivunen 2009, 152-155). Vanhempien kokemukset siitä, että he ovat osallisia oman lapsen varhaiskasvatusyhteisössä, on tärkeää. Kokemus osallisuudesta syntyy tiedonvaihdon ja dialogisten keskustelujen myötä. Vuorovaikutus vanhempien ja työntekijöiden välillä laajentaa työntekijöiden tietoisuutta lapsesta sekä vahvistaa vanhempien luottamusta päivähoitoon. (Kaskela & Kekkonen 2006, 27) Tärkeimpiä edellytyksiä toimivalle yhteistyölle on molempien osapuolten tieto ja ymmärrys toistensa rooleista ja vastuista sekä luottamus toisiaan kohtaan. (Koivunen 2009, 152) Tasa-arvoinen työskentely, jossa korostetaan ja tuetaan vanhemmuutta ja kerrotaan lapsen hoitopäivästä, saattaa auttaa vanhempaa tuntemaan osallisuutta lapsensa elämään myös silloin kun hän ei itse ole paikalla. (Karikoski & Tiilikka 2011, 85)

Vanhemmat voivat olla mukana päivähoiton toiminnassa, tällaisia tilaisuuksia ovat esimerkiksi kasvatustilaukset, vanhempainillat, juhlat ja muut päivähoiton tapahtumat sekä niiden järjestäminen. Joissakin päiväkodeissa on myös toimivia vanhempainoimikuntia. Vanhempia osallistavia tilanteita ovat myös päivittäiset lapsen tuonti- ja hakutilanteet, jossa on tilaisuus vaihtaa muutama sana päiväkodin työntekijän kanssa. Vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen ja esimerkiksi erityisen tuen sisältöihin. Osallisuus merkitsee vaikuttamista, sitoutumista ja vastuuta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26-27)

Vanhempien osallisuus tulisi näkyä myös varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa. Päiväkodin henkilökunta laatii yksikölle varhaiskasvatussuunnitelman, mutta vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa suunnitelman sisältöön ja arviointiin. Lähtökohtana on, että se olisi koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima, jatkuvassa käytössä ja sen sisältö on kaikkien tiedossa. Vanhempien arviointi varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta on osa varhaiskasvatuksen kehittämistä.

Henkilökunta arvioi sekä kehittää suunnitelmaa tietyin väliajoin ja aina tarvittaessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32)

4.3 Lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus

Lapsilähtöinen kasvatustapa on lapsen tarpeisiin, kokemuksiin, kehitykseen, mielenkiintoon ja kiinnostuksen kohteisiin perustuvaa kasvatuksellista toimintaa, jossa jokainen lapsi huomioidaan ainutkertaisena yksilönä. (Järvinen ym. 2009, 37)

Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan lapsen omaan toimintaan ja kokemuksiin perustuvaa oppimista, jossa lapsi on keskeisin toimija tai tekijä. Lapsi nähdään kasvatuksessa aktiivisena ja oppimiskykyisenä, ja oppiminen painottuu juuri lapsen omaan aktiiviseen toimintaan, tekemiseen, leikkiin ja elämyksellisyyteen, sekä sopivasti haasteellisiin tehtäviin. (Vilen ym. 2007, 222)

Yksinkertaisimmillaan lapsilähtöisyys on sitä, että aikuinen antaa lapselle mahdollisuuden valita. On tärkeää, että kaikilla lapsilla on yhtäläiset mahdollisuudet valintoihin ja kuulluksi tulemiseen, sekä itsensä ilmaisuun. Opittavia asioita voi sisällyttää lapselle mielekkäisiin arkipäivän asioihin huomioimalla hänen kiinnostuksen kohteet. Lasten omat mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet kannustavat oppimaan. (Viitala 2007, 108-109)

Jokaisen lapsen tulisi voida kokea kuuluvansa päivähoitoryhmään, ja että hänellä olisi oma tila ja paikka ryhmässä. Parhaimmillaan hyvää lapsuutta ja lapsilähtöisyyttä lisätään lasten osallisuuden kautta. Kokemus ja tunne siitä, että on hyväksytty ja oman yhteisönsä aktiivinen jäsen, on osallisuutta. (Kaskela & Kronqvist 2007, 19)

Toisinaan kasvattajat mieltävät lapsen osallistumisen ja aktiivisuuden osallisuudeksi ilman, että siinä ei ole mukana aikuisen ja lapsen yhteisöllistä sekä tasavertaista ja neuvottelevaa toimintaa, mikä on oleellista juuri osallisuudessa. (Turja 2011, 46) Tehtyjen tutkimusten mukaan aikuiset saattavat vastustaa lasten osallisuutta. Ajatellaan, että lapset eivät pysty tekemään valintoja, eivät kykene vaikuttamaan, tai kasvattajat pelkäävät sitä, että vaikuttamisen mahdollisuudet antavat lapsille liikaa val-

taa, joka puolestaan heikentää heidän auktoriteettiasemaansa. Osallisuutta saatetaan pitää ylimääräisenä aikaa ja resursseja vievänä. Muutos lasten osallisuuden lisäämiseen tulee lähteä aikuisten asenteiden muutoksesta. (Turja 2011, 53)

Osallisuutta voidaan määritellä koostuvaksi kolmesta osasta: kunnioituksesta, rutiinista ja raportoinnista. Kunnioituksella tarkoitetaan sitä, että lasta tulee kunnioittaa hänen iästään huolimatta. Lapsi ilmaisee itseään äänellään; itkulla, huudolla, naurulla ja puhella. Lapsen ääntä tulee kuunnella ja kunnioittaa, koska sillä hän ilmaisee mielipiteensä itseään koskettavasta asiasta. Rutiini tarkoittaa että lapsen mielipiteiden kuuntelu tulisi olla jatkuva käytäntö. Raportoinnilla tarkoitetaan sitä, että lapselle kerrottaisiin jälkeenpäin siitä, miten lapsi on vaikuttanut asiaan, ja miten hänen mielipiteet on otettu huomioon. (Heinonen & Kuikka 2013, 219)

Lapsilähtöisesti toimiva kasvattaja kunnioittaa lasta yksilönä, huomioi lapsen tunteet, ajatukset ja kiinnostuksen kohteet, sekä ottaa huomioon lapsen mielipiteet, kehittämistarpeet ja vahvuudet toimintaa suunnitellessaan. Kasvattaja näkee, hyväksyy ja ottaa huomioon lapsen yksilönä. Päiväkodissa lapsilähtöinen työskentely painottuu opettamisen sijasta tutkimiseen, itse tekemiseen ja oppimiseen. Lapsilähtöisesti työskentelevä kasvattaja keskustelee lapsen kanssa ja rohkaisee lasta kertomaan ajatuksiinsa ja mielipiteitään. Hän toimii johdonmukaisesti päätöksissään sekä perustelee ne lapselle ikätason huomioon ottaen. Kasvattaja luottaa lapseen ja antaa lapsen tutkia ympäristöä, valita erilaisia tekemisiä, ihmetellä asioita ja tehdä niistä johtopäätöksiä. On tutkittu, että lapsilähtöinen kasvatus edistää sopeutumista yhteiskuntaan ja tukee itsetunnon kehitystä. (Järvinen ym. 2009, 34-36)

Kalliala kritisoi lapsilähtöisyys käsitettä. Hänen mielestään käsitteen noudattaminen käytännössä ei ole helppoa, ja edes käytännön työntekijöille sen merkitys ei ole selvillä. Lapsilähtöisyyden määritelmä herättää paljon kysymyksiä. Kalliala pohtii, että tarkoitetaanko sillä sitä, että kasvuprosessin tavoitteet ja sisällöt ovat lähtöisin lapsesta. Ja lapsi määrittelee itse omaa lapsuuttaan päiväkodissa? Vai sitä, että kasvattaja suunnittelee toiminnan lasten kiinnostuksen kohteiden ja kehitystarpeiden mukaan? (Kalliala 2008, 22)

5 KITKONPUISTON VASU-PROJEKTIN PROSESSIKUVAUS

5.1 Projektin opinnäytetyömenetelmänä

Jokaiselle projektille kolme tärkeää asiaa ovat realistinen aikataulu, yhdessä sovitut työskentelyperiaatteet ja menetelmät sekä yhteiset sopimukset miten projektissa edetään. Projektilla on aina jokin tavoite, ja se kestää jonkin tietyn ajanjakson. Projekti voi olla osa jotain isompaa hanketta, tai jokin rajattu kertaluonteinen tuotos. Projektille on hyvä tehdä selkeä suunnitelma, jossa ilmenee projektin tarkoitus ja tavoitteet sekä aikataulu ja työn rajaus. Projektin selkiyttämiseksi on hyvä laatia myös prosessikuvaus, jossa kerrotaan mitä tehdään missäkin vaiheessa projektia. Jos projekti tarvitsee rahoitusta, siitä pitää tehdä erillinen kustannusarvio. Projektisuunnitelmassa on hyvä olla myös riskianalyysi. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 48-49)

Omassa opinnäytetyöprojektissani yhteistyökumppanina oli päiväkotit. Teimme heti projektin alussa suunnitelman, miten toimimme, mikä on aikataulu ja kuka vastaa mistäkin asiasta. Sovimme, että tapaamme tietyin väliajoin, ja jokaisen tapaamisen jälkeen sovimme, mitä olen tehnyt seuraavaan tapaamiseen mennessä valmiiksi. Tein opinnäytetyösuunnitelman, jossa pyrin mahdollisimman tarkkaan prosessikuvaukseen sekä aikatauluun. Projektin valmistuttua esittelin valmiin tuotoksen eli päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman henkilökunnalle ja vanhemmille vanhempainillalla.

Projektin aikana on hyvä tehdä väliraportti tai arviointi, jossa tarkastellaan projektin etenemistä, aikataulussa pysymistä sekä tavoitteita. Projektioinnäytetyöhön kuuluu myös loppuraportti, jossa kerrotaan projektin tausta ja tavoitteet, eteneminen prosessikuvauksena, sekä tulokset joita projektilla saatiin. Raportissa tulee olla myös projektin arviointi. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 49)

5.2 Vasu-projektin tausta ja tavoitteet

Projekti lähti käyntiin siitä, että minulla itselläni oli tavoitteena tehdä opinnäytetyö joka liittyy varhaiskasvatukseen, koska minulla on päämääränä saada lastentarhanopettajan pätevyys. Koin mielekkääksi myös sen, että olisi yhteistyökumppani ja jokin konkreettinen työ tai toiminta mitä tehdä. Loimaan kaupungilla on oma varhaiskasvatussuunnitelma (vasu), joka on laadittu vuonna 2009. Suunnitelman laatimisen jälkeen on ollut puhetta, että jokainen päiväkodi laatisi oman suunnitelman, joka olisi juuri sen kyseisen yksikön näköinen. Vuoden 2013 alkukesällä olin yhteydessä toisen päiväkodin tuttuun johtajaan, jolta kyselin sopivaa aihetta opinnäytetyöksi. Tämä päiväkodinjohtaja ehdotti, että tekisin heidän päiväkodille vasun. Jäin pohtimaan aihetta kesän ajaksi ja kun syksyllä opettajat sanoivat että aihe olisi oikein hyvä opinnäytetyöksi, niin otin yhteyttä päiväkodin johtajaan, mutta hän kertoi, että heidän vasu on jo tekeillä. Hän ehdotti, että hän voisi kysellä muilta päiväkodeilta, jos heillä olisi kiinnostusta, ja tätä kautta sain yhteistyökumppaniksi Kitkonpuiston päiväkodin. Lokakuussa 2013 tapasimme ensimmäisen kerran päiväkodin johtajan ja työntekijöiden kanssa, ja lähdimme miettimään tavoitteita, aikataulua sekä etenemistapaa.

Opinnäytetyön tärkeimmäksi tavoitteeksi asetettiin päiväkodin profiilia vastaava varhaiskasvatussuunnitelma, jonka laadinnassa ovat mukana myös vanhemmat ja lapset. Aikatauluksi asetimme toimintakauden 2013-14, niin että vasu olisi valmis toukuussa ennen kesälomia, tai aivan viimeistään elokuussa ennen uuden toimintakauden alkua.

5.3 Vasu-projektissa käytetyt tiedonhankintamenetelmät

Varhaiskasvatussuunnitelman tiedonhankinta perustui päiväkodilla järjestettyihin suunnitteluiltoihin ja vanhemmille sekä lapsille toteutettuun kyselyyn. Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma haluttiin tehdä yhteistyössä vanhempien ja lasten kanssa.

Päiväkodin työntekijöillä oli työiltoja, joissa olin mukana aina alussa noin tunnin verran kerralla suunnittelemassa ja keskustelemassa varhaiskasvatussuunnitelmasta. Suunnitteluilloissa keskustelimme päiväkodin työntekijöiden kanssa vasun sisältö-

alueista, ja tätä kautta keräsin tietoa, jonka pohjalta kirjoitin vasua. Vasun viimeistelyvaiheessa suunnitteluillat olivat sitä, että kyselin tarkentavia tietoja asioista, joita oli sivuttu aiemmin, mutta joista en osannut vielä kirjoittaa kovin tarkasti, koska en itse ollut käytännössä nähnyt mitä se tarkoittaa (esim. Loimaan kaupungissa käytössä oleva eri ikäkauden reput -vasulomake). Luimme jo kirjoittamaani tekstiä ja muokkasimme sitä henkilökunnan toiveiden mukaan. Työntekijöiden pyynnöstä, ja lähinnä heidän ajan säästämisen kannalta, tein heille myös muutamia kysymyksiä, joiden vastauksia he pohtivat yhdessä oman työnsä lomassa ja kirjoittivat niistä muutamilla sanoilla minulle. Henkilökunnan kirjoittamien vastausten ja suunnitteluilloista keräämäni tiedon perusteella kirjoitin päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa.

Vanhempien haastattelu päätettiin toteuttaa kyselyjulisteilla, jotka olivat päiväkodin eteisen seinillä. Kyselyjulisteet valitsimme sen perusteella, että ajattelimme sen olevan toimivin tapa. Vanhemmat saivat vastata kyselyyn lasten haku- ja tuontitilanteissa. Kyselyjulisteet koin melko toimivaksi menetelmäksi, koska niihin oli helppo ja nopea vastata, vanhemmat olivat saaneet tiedon kyselystä etukäteen, joten he olivat valmistautuneet ja miettineet kysymyksiä jo kotona. Julisteet olivat päiväkodin seinällä viikon. Mielestäni se oli sopiva aika, sillä ajattelen, että viikon sisällä jokainen ehtisi vastaamaan. Olin kahtena ensimmäisenä päivänä paikalla siltä varalta, että vanhemmat haluaisivat keskustella aiheesta tai heillä olisi kysymyksiä. Vanhemmat vastailivat kyselyjulisteisiin kohtalaisen hyvin. Kompastuskiveksi tosin muodostui se, että tarkkaa määrää osallistujista ei osaa sanoa. Ainoa tapa arvioida osallistujamäärä, on päätellä käsialan perusteella kuinka moni vastasi.

5.4 Vasu-projektin eteneminen

Alkusyksyllä 2013 tapasimme päiväkodin työntekijöiden kanssa, ja aloimme suunnitella varhaiskasvatussuunnitelman/opinnäytetyön toteutusta. Tavoitteena oli, että saamme tehtyä päiväkodin näköisen ja profiilia vastaavan varhaiskasvatussuunnitelman. Sovimme, että kokoonnumme aina tietyin väliajoin yhdessä keskustelemaan aiheesta. Keskustelujen myötä kirjoitin muistiin asioita, joiden pohjalta aloin kirjoittamaan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Tein työntekijöille myös kysymyksiä, joiden pohjalta he keräsivät minulle materiaalia kirjalliseen tuotokseen. Tapaa-

miskertoja oli yhteensä kahdeksan, ja sen lisäksi useita sähköpostiviestejä päiväkodin johtajan kanssa.

Ennen ensimmäistä tapaamista olin tutustunut Loimaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan, johon Kitkonpuiston oma varhaiskasvatussuunnitelma tulee myös pohjautumaan. Olin tutustunut myös Valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen perusteisiin, joka toimii varhaiskasvatuksen ohjauksellisena välineenä.

Ensimmäisellä tapaamisella teimme alustavan sisällysluettelon ja pohdimme mitä sisältöalueita varhaiskasvatussuunnitelmaan tulee. Halusimme, että työssä näkyy myös lasten ajatukset sekä vanhempien mielipiteet, joten sovimme, että haastattelen myös vanhempia ja lapsia. Katselimme muiden päiväkotien suunnitelmia ja niiden kautta ideoimme sitä, millainen Kitkonpuiston päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmasta tulisi. Teimme suunnitelman aikataulusta, ja projektin etenemisestä. Ensimmäisen tapaamiskerran jälkeen tein opinnäytetyösuunnitelman valmiiksi ja lähetin sen sähköpostilla päiväkodinjohtajalle luettavaksi ja tarkistettavaksi, että kaikki käytännönasiat ovat oikein. Lisäksi anoin myös tutkimuslupaa varhaiskasvatuksen esimieheltä (Liite 1).

Toisella tapaamiskerralla kirjoitimme sopimukset opinnäytetyöstä. Pohdimme vanhempien haastattelun toteuttamista. Haastatteluun toteuttamiseen oli muutama erilainen vaihtoehto. Ensin suunnittelin vanhempainiltaa, jossa voisi ideariihi -menetelmällä kerätä vanhempien ajatuksia. Toisena vaihtoehtona oli lähettää kysely vanhemmille. Päädyimme lopulta näiden kahden tavan välimuotoon. Tein kysymysjulisteen päiväkodin seinälle ja vanhemmat saivat vastata niihin lasten haku- ja tuontitilanteissa. Menetelmä valittiin sillä periaatteella, että vanhempainilta oli juuri ollut ja taas kotiin lähetettävään kyselyyn saattaa helposti unohtua vastata. Ajattelin, että päiväkodilla toteutettu kysely toisi eniten osallistujia.

Tapaamisen jälkeen pohdimme mitä asioita vanhemmilta tulisi kysyä. Sopiviksi aiheiksi valikoituivat arvot, kasvatuskumppanuus ja Kitkonpuiston päiväkodin vahvuudet. Vanhemmilta kysyttiin seuraavat kysymykset: Arvot, mitä asioita pidät tärkeänä päivähoidossa? Kasvatuskumppanuus, mitä se on? Miten se toteutuu ja mikä

siinä on erityisen tärkeää? Mitkä asiat ovat mielestänne juuri Kitkonpuiston päiväkodin vahvuuksia?

Lähetin kyselystä ja opinnäytetyöstä tiedotteen vanhemmille (Liite 2), jotta he voivat valmistautua kysymyksiin etukäteen ja miettiä niitä kotona. Tiedotteessa kerroin myös lasten haastattelusta ja piirroksien käytöstä valmiissa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Kehotin vanhempia olemaan yhteydessä päiväkotiin, jos he eivät halua että heidän lapset osallistuvat.

Kolmas tapaamiskerta oli juuri ennen joulua. Olin päiväkodilla kaksi iltapäivää, jolloin haastattelin ja pyysin lapsia piirtämään päiväkotiaiheeseen liittyviä kuvia, sekä olin paikalla kun vanhemmat vastailivat kyselyyn. Halusin olla paikalla pari ensimmäistä päivää siltä varalta että vanhemmat haluaisivat jutella aiheesta, tai heillä olisi siitä jotain kysyttävää. Jätin julistekyselyt päiväkodin seinälle vielä loppuviikoksi, jotta kaikki vanhemmat ehtisivät vastaamaan. Vastaukset olivat nimettömiä, mutta käsialasta pystyi päättelemään että noin puolet vanhemmista vastasi.

Neljäs tapaaminen oli helmikuussa. Keräsin tapaamiseen vanhempien kommentit ja tarkastelimme niitä yhdessä sekä poimimme niistä arvoja ja kasvatuskumppanuudesta tulleita ajatuksia. Keskustelimme vasun etenemisestä, esitin kysymyksiä päiväkodin työntekijöille, ja toivoin että he vastaisivat niihin maaliskuun aikana. Oli erityisesti työntekijöiden toivo, että minä esitän kysymykset ja he saavat pohtia niitä yhdessä oman työn lomassa ja kirjoittaa niistä minulle ajatuksia ranskalaisilla viivoilla.

Tapaamisen jälkeen aloin koota vanhempien, lasten ja päiväkodin henkilökunnan vastauksien perusteella päiväkodin vasun alustavaa versiota.

Toukokuussa kokoonnuimme viidennen kerran, ja esitin vasusta raakaversioon, jota he kommentoivat ja sen mukaan tein tarvittavat muutokset ja lisäykset. Minulla oli vielä myös paljon täydennettäviä kohtia, joihin tarvitsin työntekijöiltä lisätietoa.

Kuudennella kerralla heinäkuussa piipahdin päiväkodilla, ja hain sieltä lasten piirustuksia sekä valokuvia, jotka kuvittavat valmista vasua. Sain mukaani myös Meidän päiväkotikansion, josta keräsin vielä puuttuvia tietoja päiväkodista.

Elokuun lopulla pidin päiväkodin johtajan kanssa puhelinpalaverin, jossa kävimme läpi lähes valmista vasua, jonka olin lähettänyt hänelle sähköpostiin. Muokkailin kohtia, joita hän toivoi ja esitin kysymyksiä, joihin minun opinnäytetyötä ohjaava opettaja oli toivonut muutoksia, parannuksia tai enemmän tietoa.

Syyskuun alussa kokoontuimme viimeisen kerran ja kävimme vasun työntekijöiden kanssa läpi. Muokkasimme vielä yhdessä muutamia lauseita, ja sovimme, että tulen vanhempainiltaan esittelemään valmiin varhaiskasvatussuunnitelman, ja kertomaan sen tekoprosessista. Tapaamisen jälkeen tein pyydetty muutokset ja lähetin varhaiskasvatussuunnitelman vielä viimeisen kerran työntekijöille tarkistettavaksi.

Syyskuun lopulla osallistuin vanhempainiltaan, jossa kerroin varhaiskasvatussuunnitelman tekoprosessista vanhemmille, sekä esittelin juuri valmistuneen varhaiskasvatussuunnitelman (Liite 3). Tilaisuudessa sain päiväkodin työntekijöiltä hyvää palautetta ja vanhemmat vaikuttivat olevan tyytyväisiä suunnitelmaan.

5.5 Projektin tulosten yhteenveto ja arviointi

Varhaiskasvatussuunnitelman kirjoittaminen oli haasteellista, koska en itse ollut mukana päiväkodin arjessa, vaan minun piti kirjoittaa vasu kokonaan haastattelujen perusteella. Koen, että kirjoittaminen olisi ollut huomattavasti helpompaa, jos olisin tehnyt vaikka jonkun harjoittelun päiväkodissa vasuntekoprosessin aikana. Varhaiskasvatussuunnitelma onnistui kuitenkin mielestäni hyvin. Siitä tuli selkeä kokonaisuus, jota lasten piirtämät kuvat värittävät. Suunnitelmasta tuli selkeästi päiväkodin näköinen ja heidän toiveitaan vastaava, sillä sitä muokattiin koko ajan päiväkodin työntekijöiden toiveiden mukaan. Suunnitelmaan ei kirjoitettu juurikaan teoriaa, vaan siitä haluttiin yksinkertainen ja helppolukuinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka kertoo heidän arjesta ja arvoista, ja siitä saa nopeasti kuvan päiväkodin toiminnasta. Suunnitelmassa sain mielestäni hyvin myös vanhempien äänen kuuluviin osaksi kasvatuskumppanuutta ja arvoja sekä lasten ajatuksia arvoista.

Alkuperäinen aikataulu varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen ei aivan onnistunut. Alun perin olimme suunnitelleet että varhaiskasvatussuunnitelma olisi valmis mahdollisesti jo toukokuun lopussa ennen kesälomia, tai viimeistään elokuun puolessa välissä kun uusi toimintakausi alkaa. Työntekijöiden kesäloimat ja omat työt toivat kuitenkin haastetta vasun kirjoittamiseen, joten suunnitelma valmistui vasta syyskuun loppupuolella. Vasu oli valmis kuitenkin vanhempainiltaan mennessä, jossa se olikin tarkoitus esitellä. Jatkossa päiväkodin työntekijät päivittävät vasua ajan tasalle aina tietyin väliajoin, sekä laittavat vasun päiväkodin internetsivuille.

Pyysin päiväkodintyöntekijöiltä palautetta vasu-projektista. Heidän mielestään yhteistyö sujui hyvin, ja he olivat tyytyväisiä siihen että projektissa oli mukana henkilökunnan lisäksi sekä lapset että vanhemmat. Heidän mielestään ulkoasu oli hyvä, fontti tosin joidenkin mielestä epäselvä tai vaikeasti luettava. Pyysin päiväkodintyöntekijöitä myös kertomaan, jos he ovat kuulleet vanhemmilta palautetta vanhempainilan jälkeen. Palautetta oli tullut aika vähän, mutta he kertoivat että vanhemmat olivat olleet tyytyväisiä siihen, että vasu oli helppolukuinen eikä sisältänyt liikaa tekstiä. Ulkoasultaan se vaikutti hyvältä. Vanhempien mielestä oli kiva, että siinä oli otettu myös lapset huomioon, ja että siinä oli heidän ajatuksia sekä piirustuksia.

6 POHDINTA

Varhaiskasvatussuunnitelman teko oli tärkeä osa omaa oppimisprosessia. Koen että varhaiskasvatussuunnitelmaprojektin aikana olen oppinut valtavasti uutta, ja saanut lisätietoa jo ennestään opittuun. Olen kiinnostunut työskentelemään päiväkodissa, ja opinnäytetyön kautta sain paljon lisää tietoa varhaiskasvatuksesta, päivähoidosta, ja kaikesta muusta aiheeseen liittyvästä. Opinnäytetyö vahvisti myös minun omia taitoja toimia projekteissa ja kehittämistehtävissä. Kirjoittaminen ja erityisesti tiedon haku ja lukuisten lähdemateriaalien lukeminen vahvisti omaa tietotaitoa. Aineistoon perehtyminen kehitti erityisesti omia valmiuksiani työskennellä varhaiskasvatuksessa. Osa lähteistä herätti paljon ajatuksia erityisesti sen suhteen, miten itse toimin

lastentarhanopettajana erilaisissa tilanteissa. Erityisesti Marjatta Kallialan kirja Lap-
suus hoidossa? -Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoidossa laittoivat poh-
timaan lasten asemaa, päivähoidon ongelmia ja tämän hetken todellisuutta päivähoi-
dossa.

Mielestäni varhaiskasvatussuunnitelman teko opinnäytetyönä oli aika laaja, haastava
ja monipuolinen. Toisinaan aikataulujen yhtensovittaminen oli vaikeaa. Välillä tun-
tui haastavalta myös päiväkodin työntekijöiden toivomat muutokset erityisesti ulko-
asuun ja osaan tekstistäkin. Oli vaikea muuttaa omia suunnitelmiani jos jokin asia
tuntui minusta hyvältä niin kuin se oli, ja taas työntekijät halusivat sen olevan erilai-
la. Niissä kohdissa minun piti ymmärtää, että työ on heidän päiväkodilleen, ja sen
tulee olla päiväkodin näköinen. Halusin myös kuitenkin työstä sen näköisen, että
voin itse seisoa ylpeänä sen takana, koska se on myös minun tekemä opinnäytetyö.
Saimme sovittua muutokset hyvin, niin että molemmat osapuolet ovat tyytyväisiä
työhön ja sen ulkoasuun. Projektin tuloksena oli käytännönläheinen ja päiväkodin
toimintaa vastaava varhaiskasvatussuunnitelma.

Projektin toteutuksessa olivat niin läheisesti läsnä päiväkodin työntekijät, joten ajat-
telen, että projekti on sitä kautta varsin onnistunut ja luotettava. Valmis varhaiskas-
vatussuunnitelma on kohderyhmän toiveita vastaava, koska sitä muokattiin kokoajan
heidän toivomallaan tavalla. Olen toiminut ammattieettisesti oikein, ottamalla hu-
mioon sekä perheiden, että työntekijöiden ajatuksia ja mielipiteitä vasua tehdessä.
Jos projekti olisi ollut pidempiaikainen, vanhempien ajatuksia olisi ollut hyvä kuulla
myös keskeneräisestä vasusta. Palautteen mukaan vasua olisi voinut muokata, kerätä
lisää ideoita ja ajatuksia sekä kehittää sitä. Jos mietin, mitä olisin tehnyt toisin, niin
olisikin kerännyt kirjallisen palautteen projektista ja valmiista tuotoksesta sekä perheil-
tä että päiväkodin henkilökunnalta.

Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa en varsinaisesti pysty itse jatkossa kehittä-
mään, vaan se työ jää päiväkodissa työskentelevälle henkilökunnalle. Suunnitelmaa
olisi kuitenkin hyvä päivittää vähintään joka toimintakautena sen hetken tilannetta
vastaavaksi. Ihan viimeisillä kerroilla päiväkodilla huomasin, että he painottavat to-
della paljon lasten itse tekemistä ja luovuutta esimerkiksi kädentaidoissa. He ottavat
toiminnassaan huomioon myös kestävästä kehityksestä, josta johtuen ajattelin että he voi-

sivat viedä päiväkodin painopistettä enemmän luovuuden suuntaan myös päiväkodin markkinoinnissa perheille. Silloin luovuutta tulisi korostaa myös päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Opinnäytetyöraporttia kirjoittaessani olin harjoittelussa toisessa päiväkodissa, ja oli hienoa huomata, miten kirjoista lukemani teoria linkittyi vahvasti käytäntöön. Harjoittelun aikana pääsin seuraamaan kasvatuskumppanuutta, lapsilähtöisyyttä ja perheiden osallisuutta sekä vertaamaan sitä lukemaani tietoon.

LÄHTEET

Heinonen, H. & Kuikka, M. 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteikunnassa, lapsen osallisuus. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä –yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 197-228.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kalliala, M. 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa?. Helsinki: Gaudeamus.

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisen päätökset ja lasten kokemukset päivähoidossa. Helsinki: Gaudeamus.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Tunne ja turva lapsen silmin. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2011. Eheä käsvupolku – haaste yhteisölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 77-94.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy. Stakes oppaita 63.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. 3.painos. Niin ainutlaatuinen, näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Stakes. Helsinki: Suomen Yliopistopaino oy.

Kaskela, M. & Välimäki, A-L. 2006. Varhaiskasvatus: Tietoa pienten lasten vanhemmille. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos THL. Viitattu 15.9.2014. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/f700d1fd-4540-47de-9d69-ae439f0731f5>

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito: Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään: näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Saarijärvi: Pedatieto.

Sosiaali- ja terveysministeriön www-sivut. 2013. Viitattu 1.11.2014. <http://www.stm.fi/lapset/lainsaadanto>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut. 2014. Viitattu 5.10.2014. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/lait/varhaiskasvatus/lainsaadanto/varhaiskasvatuksen_ja_esiopetuksen_keskeinen_lainsaadanto

Turja, L. 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 41-53.

Valtioneuvoston periaatepäätös: Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjukset. 2002. Viitattu 1.10.2014 <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113591/kasvatus.pdf?sequence=1>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. 2. uud. p. Saarijärvi: Stakes. oppaita 56 Viitattu 20.8.2014 <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>

Viitala, K. 2007. 2. painos. Lasten yhteinen varhaiskasvatus. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2007. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Porvoo: WSOY.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus.

Virolainen, A. 2014. Varhaiskasvatus työympäristönä. Teoksessa Häkkä, A., Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.) Lapsen parhaaksi –Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki : Bookwell Oy. 219-296.

OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosiaalipedagogista lapsi- ja nuorisotyötä, sosionomi (AMK). Anon tutkimuslupaa opinnäytetyötäni varten. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuottaa varhaiskasvatussuunnitelma Kitkonpuiston päiväkodille.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa teen yhteistyössä Kitkonpuiston päiväkodin henkilökunnan, vanhempien ja lasten kanssa. Opinnäytetyötäni varten pyydän lupaa haastatella päiväkodin työntekijöitä. Työntekijöiden haastattelun lisäksi lähetän kyselyn vanhemmille, sekä haastattelen lapsia vanhempien luvalla.

Teen opinnäytetyötä vuosina 2013-2014.

Loimaalla 20.10.2013

Sanna-Maria Uikkonen

Sanna-Maria Uikkonen

sanna-maria.uikkonen@student.samk.fi

VASTAUS OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSLUPA-ANOMUKSEEN

Hyväksytty

Hylätty

Päiväys 29/10/2013

Matti Järvelin vs. varhaiskasvatus-
johtaja

Allekirjoitus/nimen selvennys

Hei!

30.11.2013

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja teen opinnäytetyönäni varhaiskasvatussuunnitelman Kirkonpuiston päiväkodille. Toivon että saisin varhaiskasvatussuunnitelmaan myös vanhempien mielipiteitä.

Tulen päiväkodille ma-ti 9.12-10.12.2013 ja laitan seinille julisteet, joissa on vain otsikot/kysymykset. Toivoisin että te vanhempina voisitte kirjoitella niihin kommentteja, mielipiteitä ja ajatuksia päiväkodista, samalla kun haette lapsia hoidosta. Aikaa siihen ei mene kovin kauaa, ja mielipiteenne olisivat todella tärkeitä onnistuneen varhaiskasvatussuunnitelman tekemisen kannalta.

Kysymysten aiheiksi valitsin:

- Arvot, mitä asioita pidät tärkeänä päivähoidossa?
- Kasvatuskumppanuus, mitä se on? Miten se toteutuu ja mikä siinä on erityisen tärkeää?
- Mitkä asiat ovat mielestänne juuri Kirkonpuiston päiväkodin vahvuuksia?

Myös lasten mielipide on tarkoitus näkyä varhaiskasvatussuunnitelmassa, joten pyydän lapsia piirtämään aiheesta kuvia, ja kertomaan kuvastaan. Valmiita töitä myös liitetään varhaiskasvatussuunnitelmaan. Otathan yhteyttä päiväkotiin, jos et halua että lapsesi kuvia/ajatuksia käytetään valmiissa varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Ystävällisin terveisin

Sanna-Maria Uikkonen

sanna-maria.uikkonen@student.samk.fi

KITKONPUISTON PÄIVÄKODIN
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYS

1	KITKONPUUSTON PÄIVÄKOTI.....	3
2	KITKON LAULU.....	4
3	TOIMINTA-AJATUS	5
4	ARVOT.....	5
5	LAPSILÄHTÖISYYS.....	6
6	OPPIMISYMPÄRISTÖ.....	6
7	KASVATUSKUMPPANUUS	7
8	LAPSET OPPIVAT	8
8.1	LEIKKIEN	8
8.2	LIKKUEN.....	8
8.3	TUTKIEN	9
8.4	LUOVASTI KOKEILLEN JA ILMAISTEN	10
9	"MEIDÄNJUTUT".....	11
10	YHTEISTYÖTAHOT.....	12
11	LAPSEN KASVUN JA KEHITYKSEN SEURANTA & ARVIOINTI	12
12	ERITYINEN TUKI VARHAISKASVATUKSESSA.....	13
13	VARHAISKASVATUKSEN ARVIOINTI, KEHITTÄMINEN JA SEURANTA	14

1 KITKONPUISTON PÄIVÄKOTI

Kitkonpuiston päiväkotí on 21-paikkainen, 1-7-vuotiaiden lasten sisaruspäiväkotí Loimaan Hirvikoskella. Päiväkodissa toimíí yksi kokopäiväryhmä. Toiminta-aika on klo 6.30-17.00. Päiväkotí on rakennettu vuonna 1988. Päiväkodín yhteydessä toimíí jakelukeittiö sekä kehitysvammaisten ryhmäkotí. Päiväkotí sijaitsee rauhallisella paikalla kaukana vilkkaasta liikenteestä, mutta kuitenkin lähellä palveluja kuten kirjastoa, kirkkoa, leikkipuistoa, koulua, uimahallia ja liikuntakeskusta.

Kitkonpuiston päiväkodín varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen perusteisiin sekä Loimaan kaupungín varhaiskasvatussuunnitelmaan, mutta se kertoo enemmän juuri kyseisen päiväkodín toiminnasta. Varhaiskasvatussuunnitelma on tehty opinnäytetyönä (Sanna-Maria Uikkonen, SAMK). Suunnitelma on toteutettu yhdessä päiväkodín henkilökunnan, lasten ja vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön syyskuussa 2014.

2 KITKON LAULU

Kit kit Kitkon
put put puiston
väki on hauska sakkí.
Aamulla maistuu kaurapuuro
ja päivällä muusi ja nakkí.

Kit kit Kitkon
put put puiston
puolen päivän aikaan
pienet nukkuu tuhistaa,
käy isommat satujen taikaan.

Kit kit Kitkon
put put puiston
päivässä touhua riittää.
Eipähän tarvitse yksin olla,
kaveria tahdon kiittää.

Sanat H.T.

(Laula Urpon ja Turpon sävelin)

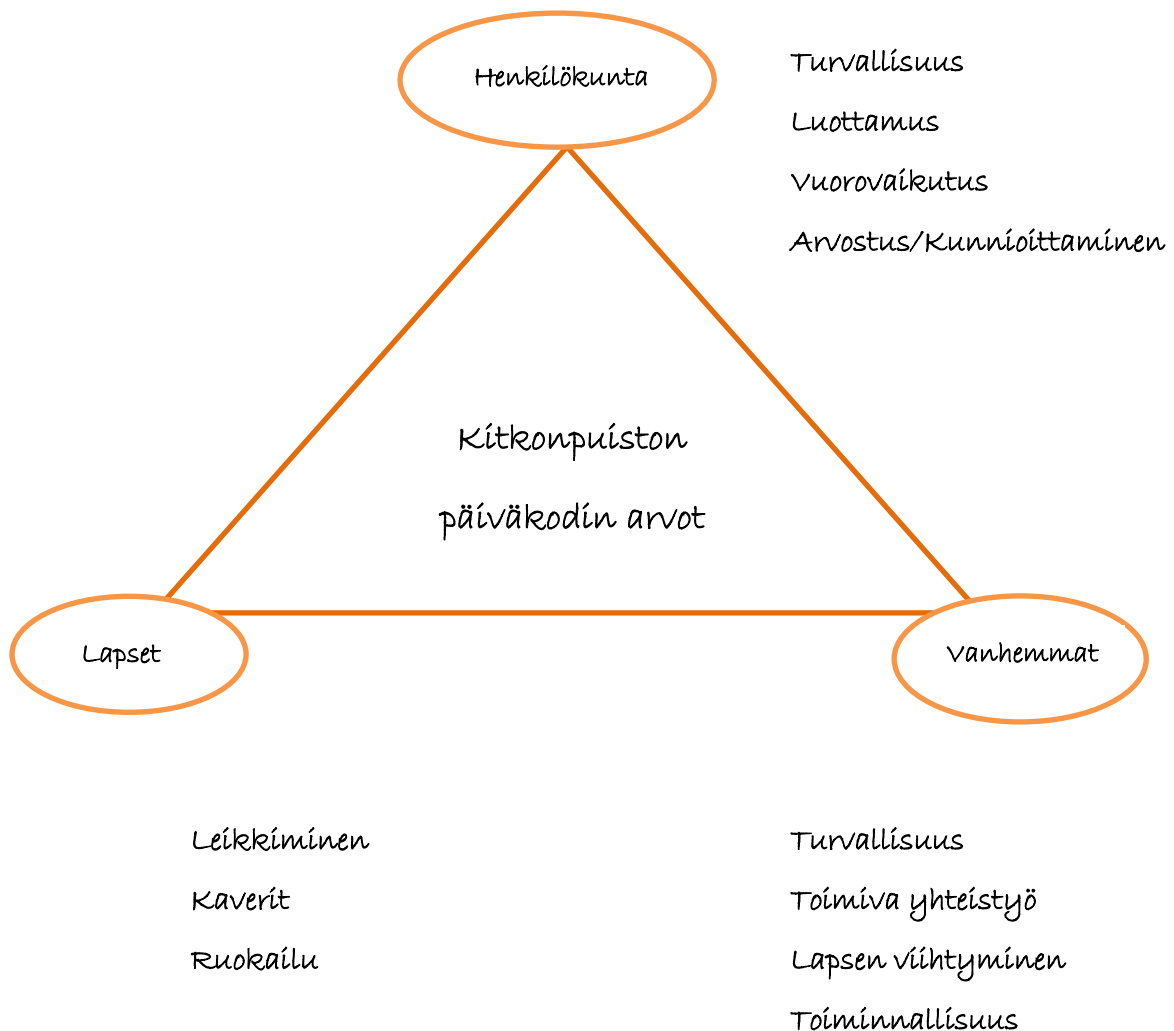

3 TOIMINTA-AJATUS

- * Toimintaa lasten kehitystason mukaisesti turvallisessa ympäristössä
- * Arjen iloja, yhdessä oppimista, elämyksiä ja kokemuksia
- * Leikkiä, tutkimista, liikuntaa ja luovaa toimintaa antaen tilaa lapsen omalle ajattelulle, tunteille ja itseilmaisulle sekä huomioiden lapsen kiinnostuksen kohteet
- * Yhteistyötä ja vuorovaikutusta

4 ARVOT

Päiväkodin toiminta perustuu arvoihin, joita ovat laatineet sekä lapset, vanhemmat että päiväkodin henkilökunta.

5 LAPSILÄHTÖISYYS

Toiminnan suunnittelussa ja leikkiympäristön rakentamisessa otamme huomioon lasten tarpeet sekä mielenkiinnon kohteet. Lasten ajatuksia ja ideoita otetaan huomioon toimintaa suunniteltaessa. Päiväkodissa työskennellään paljon pienryhmissä, jolloin lapsen yksilöllinen huomiointi mahdollistuu paremmin. Vanhemmat kokevat hyväksi asiaksi juuri päiväkodin pienen koon, jolloin lapsi on mahdollista ottaa huomioon omana yksilönään. Lapselle annetaan aikaa, ja otetaan syliin, silloin kun hän sitä kaipaa.

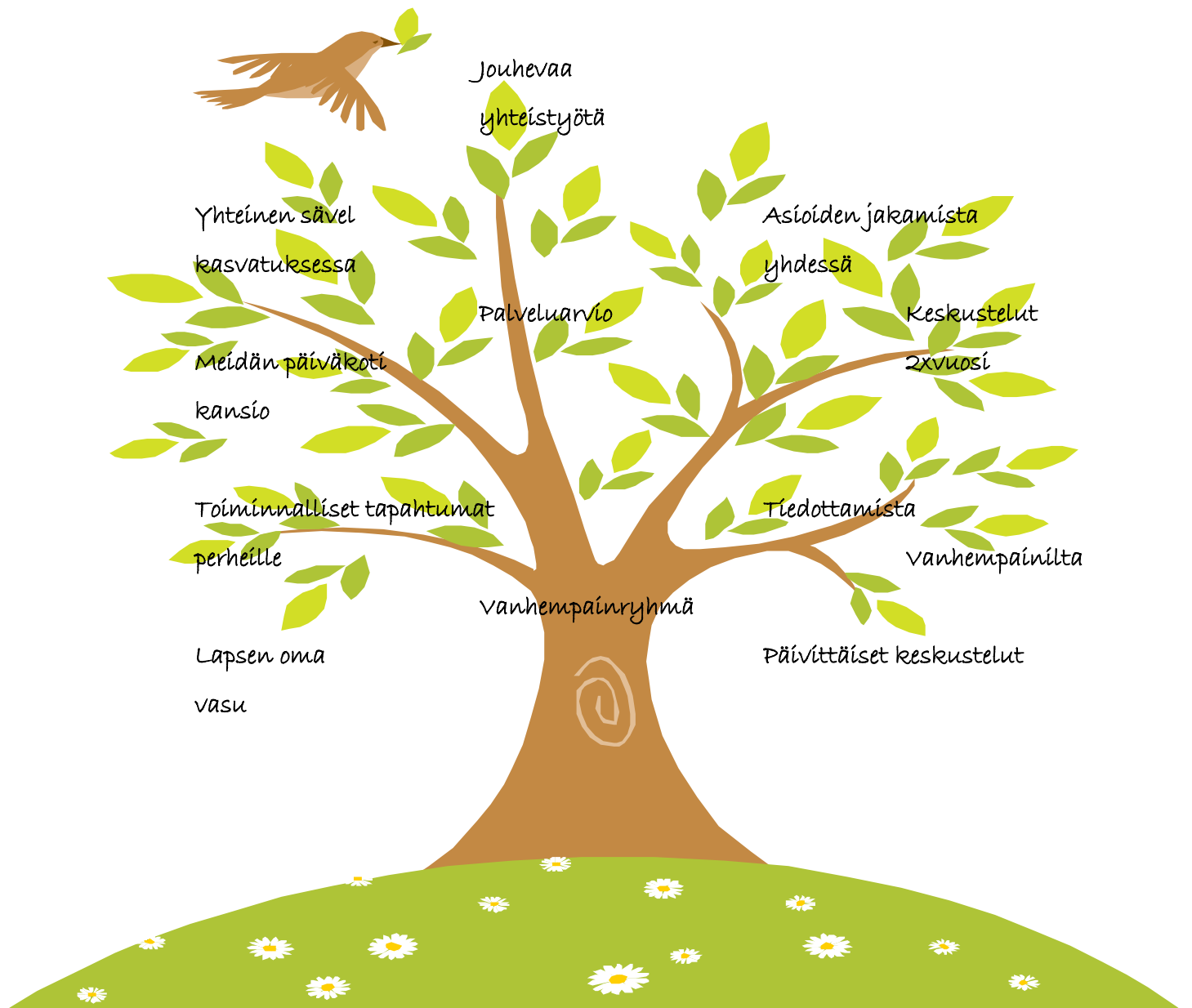

6 OPPIMISYMPÄRISTÖ

Meille on tärkeää, että lapsi viihtyy päiväkodissa ja tuntee olonsa turvalliseksi. Oppimisympäristön olemme rakentaneet kodinomaiseksi, viihtyisäksi ja turvalliseksi sekä oppimaan innostavaksi eri-ikäisten lasten tarpeet huomioiden. Olemme järjestäneet tilat niin, että lapsi pystyy toimimaan ympäristössä mahdollisimman omatoimisesti. Käytämme päiväkodin lähiympäristöä tehokkaasti hyödyksi.

7 KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus on kodin ja päiväkodin tiivistä yhteistyötä lapsen kasvuun ja kehityksen tukemiseksi. Se on kommunikaatiota, avointa keskustelua ja asioiden jakamista yhdessä. Tärkeää on, että ilmapiiri on luotettava ja että myös vaikeat asiat pystytään ottamaan esille.

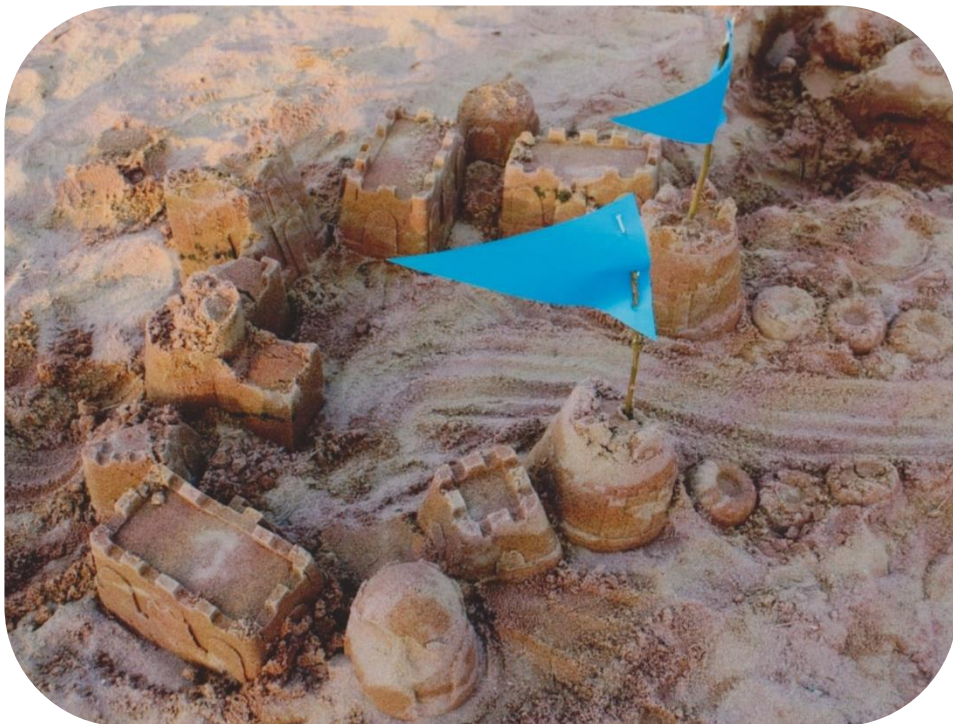

8 LAPSET OPPIVAT

8.1 LEIKKIEN

Leikki on lapselle paras oppimismenetelmä. Leikkiessään lapsi oppii kaikki aistit avoinna. Yhdessä leikkiminen muiden lasten kanssa tuottaa lapsille iloa, kehittää vuorovaikutustaitoja sekä muodostaa yhteenkuuluvaisuuden tunteen.

Päiväkodin toiminnassa pyrimme siihen, että lapsella on joka päivä aikaa, tilaa ja välineitä myös vapaaseen leikkiin. Oppimisympäristöllä pyrimme innostamaan lapsia leikkiin. Tarvittaessa aikuinen on mukana leikissä tukien ja ohjaten, havaainnoiden tai auttamalla lapset alkuun. Myös esiopetuksessa painotamme leikin merkitystä lapsen kasvussa ja kehityksessä.

8.2 LIIKKUEN

Tarjoamme lapsille mahdollisuuden monipuoliseen liikuntaan kaikkina vuodenaikoina, sekä sisällä että ulkona. Päiväkodin laulu- leikkisalissa on liikun-

tavälineitä lasten käytössä ja se onkin ollut suosittu liikuntaleikkipaikka lasten keskuudessa. Päiväkodin piha-alueella on myös liikuntavälineitä sekä mäki esimerkiksi pulkalla laskuun talvella sekä kesällä nurmi-alue pallopeleihin. Käytämme paljon lähiympäristön tarjoamia liikuntamahdollisuuksia esim. pururataa, metsiä, puistoja, jäähallia, sekä Hirvihovia, jossa liikuntahalli, urheilukenttä, uimahalli ja ulkojäähallia. Päiväkotimme osallistuu vuosittain Nuoren Suomen järjestämään varpaat vauhtiin- ja Pihaseikkailu -tapahtumiin, jotka kannustavat lapsia liikkumaan, lisäävät päivittäisen liikunnan määrää sekä kannustavat lapsia iloitsemaan liikkunnasta.

8.3 TUTKIEN

Lapsia rohkaistaan tutkimaan, kokeilemaan, pohtimaan, kyselemään ja ottamaan asioista selvää. Retkeilemme kaikkina vuodenaikoina paljon lähimetsissä ja -ympäristössä. Annamme lapsille mahdollisuuden tutustua ja tutkia luontoa ja ympäristöä.

8.4 LUOVASTI KOKEILLEN JA ILMAISTEN

Annamme lapsille mahdollisuuden käsillä tekemiseen ja luovaan ilmaisuun sekä ohjatuksi, että vapaan leikin aikana. Välineet ovat helposti lasten saatavilla, ja päiväkodissa on mm. verstastuone, jota lapset voivat käyttää. Päiväkodissa rohkaisemme lapsia käyttämään mielikuvitustaan ja luovuuttaan. Kannustamme lapsia itseilmaisuun ja iloitsemaan oman työnsä tuloksista. Lapset tekevätkin mieluusti tanssi- ja lauluesityksiä, sekä esittävät niitä muille lapsille, vanhemmille ja päiväkodin henkilökunnalle. Annamme lapsille mahdollisuuden nauttia musiikista kuuntelemalla, laulamalla, tanssimalla ja erilaisia soittimia kokeilemalla.

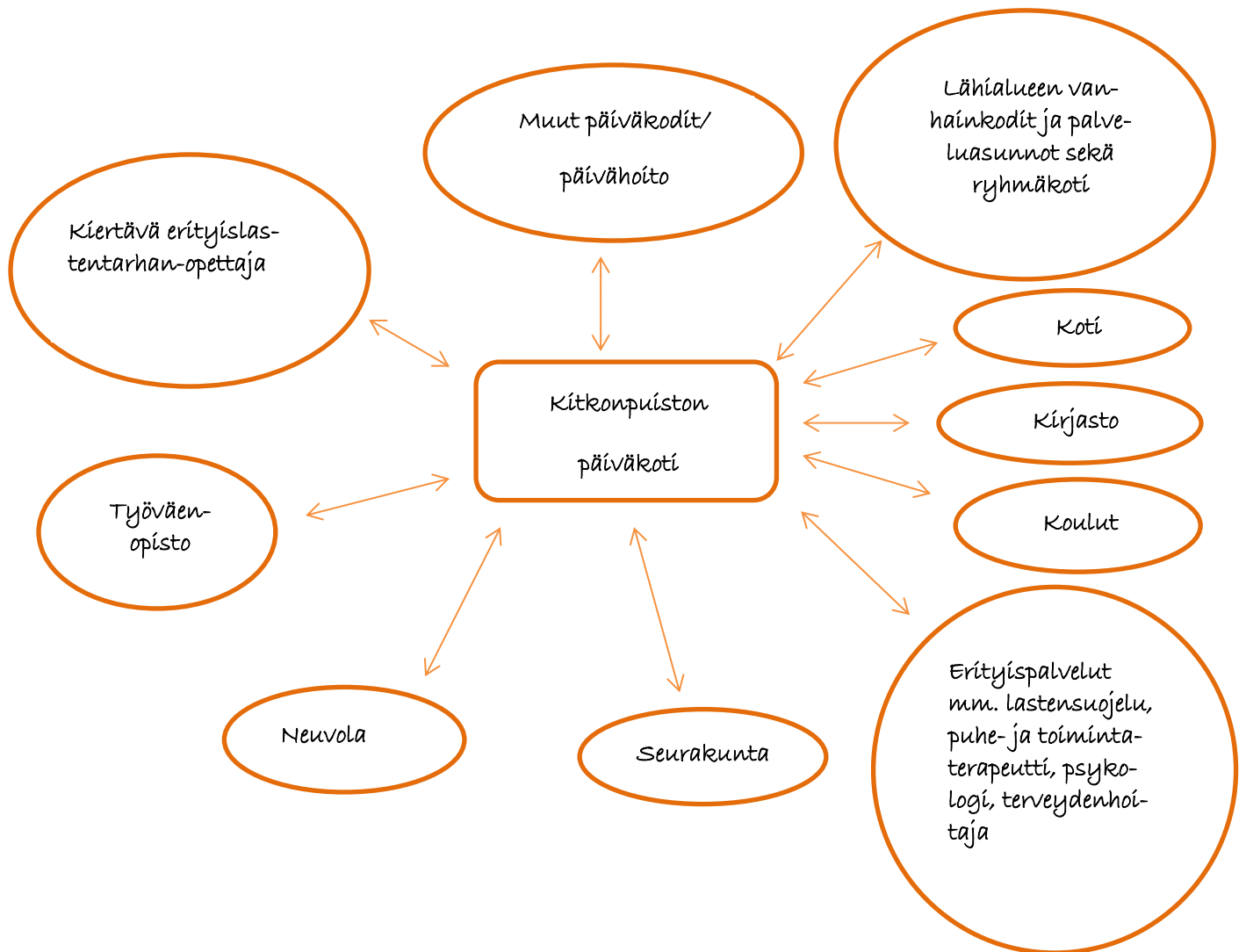
9 "MEIDÄN JUTUT"

Tässä luvussa on lisäksi asioita, joita toteutamme juuri meidän päiväkodissä:

- Leikkikerho, pohjautuu theraplayhin. Leikkikerhossa leikitään vuorovai-
kutisleikkejä, jotka tukevat tunne-elämän kasvua, sekä kehittävät sosi-
aalisia ja motorisia taitoja
- Vuoden teemaan liittyvä kerho (esim. kausi 2013-15 Kekekerho, jossa
keskitytään kestävään kehitykseen monin eri tavoin)
- Perjantaisin lapset valmistavat välipalan vuorotellen ohjaajien avustuk-
sella
- Isovanhempien päivä, jota vietetään joka kevät yhden aamupäivän ajan
- Yö-päiväkotä
- Joulupuuroaamiaainen perheille
- Erilaiset retket lähelle ja vähän kauemmaksikin
- Juhlapyhien huomiointi (uskonnolliset juhlat, kevät- ja joulujuhlat, nimi-
päivät ja synttävät)

10 YHTEISTYÖTAHOT

11 LAPSEN KASVUN JA KEHITYKSEN SEURANTA & ARVIOINTI

Kun lapsi aloittaa päivähoidossa, hänestä täytetään tutustumiskaavake yhdessä vanhempien ja päiväkodin työntekijän kanssa, ja sen jälkeen hänelle laaditaan vuosittain oma varhaiskasvatussuunnitelma (Loimaan kaupungilla käytössä eri ikäkauden reput). Suunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, tarpeet ja tavoitteet. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään sekä tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Jokaiselle lapselle tehdään oma kasvun kansio, johon kerätään piirustuksia, tarinoita, valokuvia ja muita mukavia muistoja päiväkotiajalta.

Esikoululaiselle tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma, jossa määritellään kasvun ja oppimisen etenemistä ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet. Suunnitelmaa käytetään pohjana myös kasvun ja kehityksen arvioinnissa.

12 ERITYINEN TUKI VARHAISKASVATUKSESSA

Toisinaan lapsen kehityksessä ilmenee piirteitä, joiden vuoksi tarvitaan erityistä tukea. Erityisen tuen tarve voi ilmetä esim. fyysisen, tunne-elämän, puheen ja kielen tai sosiaalisen kehityksen alueella. Jos lapsen kasvusta tai kehityksestä ollaan päiväkodissa huolissaan, asiasta keskustellaan vanhempien kanssa.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja (KELTO) havainnoi lapsia, antaa tukea ja ohjeita päivittäiseen toimintaan, sekä järjestää ja osallistuu keskusteluihin vanhempien kanssa. Mahdollisista yhteydenotoista ja tapaamisista erityistyöntekijöihin sovitaan yhdessä vanhempien kanssa. Päiväkodissamme toimii myös avustaja ryhmän tukena. Käytämme tarvittaessa tukiviittomia, kuvakerrontaa ja kuvia toiminnan tukena.

13 VARHAISKASVATUKSEN ARVIDINTI, KEHITTÄMINEN JA SEURANTA

Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja seurataan säännöllisesti. Jokaisen toimintakauden alussa on suunnittelupäivä, jossa mietimme tulevaa kautta. Jokaisen kauden päättyessä vanhemmille lähetetään palautearvio. Pyrimme kehittämään toimintaa oman työn arvioinnin ja vanhemmilta sekä lapsilta saadun palautteen pohjalta. Pidämme viikoittain työyhteisöpalaverin, joissa keskustelemme ajankohtaisista asioista sekä kerran kuussa iltapalaverissa arvioimme ja kehitämme toimintaa.

